

АНАЛІЗ ВИТРАТ У СИСТЕМІ БЮДЖЕТНОГО КОНТРОЛЮ

Корецька Н.М., гр. Б-28

Науковий керівник – канд. екон. наук, доц. **Кашена Н.Б.**
Харківський державний університет харчування та торгівлі

Бюджетний контроль за витратами підприємства здійснюється методом аналізу відхилень, який передбачає визначення відмінностей між фактичними та бюджетними витратами з метою виявлення резервів підвищення прибутковості, ефективності діяльності підприємства та прийняття відповідних управлінських рішень. Інформація про відхилення узагальнюється у звіті про виконання бюджету (плану), який містить порівняння запланованих і фактичних показників і розрахунок відхилень із зазначенням їхніх причин.

Виділяються три етапи аналізу витрат в системі бюджетного контролю. На першому етапі проводиться ідентифікація та відбір фактичних даних. Визначається їх відхилення від планових показників як у абсолютних так і у відносних величинах. Відхилення може розраховуватись у розрізі окремих періодів (місяць, квартал, півріччя, рік) або з урахуванням декількох звітних періодів. Також визначаються фактори, що зумовили виникнення відхилень фактичних показників від бюджетних. Результати даного етапу аналізу дають можливість виявити невикористані можливості підприємства, негативні фактори, «слабкі місця» підприємства, обґрунтувати управлінські рішення за витратами в процесі управління. На другому етапі проводиться розробка заходів щодо коригування планів (бюджетів) підприємства і його діяльності в цілому, здійснюється усунення негативних тенденцій в діяльності підприємства. Третій етап передбачає оцінку запропонованих заходів та проведення контролю за їх виконанням.

Аналіз відхилень фактичних показників від бюджетних вважається основним методом оцінки витрат, проте вагомим його недоліком є те, що аналіз передбачає використання методу виключення, відповідно до якого увага зосереджується тільки на значимих відхиленнях. При такому аналізі не враховується якість реалізованої продукції, послуг, робіт, або зміна умов функціонування підприємства. Але, незважаючи на це, аналіз відхилень є дієвим способом контролю за витратами підприємства та методом їх оптимізації, а також базовим елементом обліку і аналізу витрат за центрами їх відповідальності.